

Σχεδιασμός και Μελέτη ενός Προγράμματος Ηλεκτρονικής Μάθησης από Απόσταση στα πλαίσια ενός Έργου Comenius

Α. Γολικίδου¹, Α. Τζιμογιάννης²

¹ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, lgolikidou@sch.gr

² Τμήμα Εκπ/κής & Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ajimoyia@uop.gr

Περίληψη

Στην εργασία αυτή παρουσιάζεται ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αποτίμηση ενός προγράμματος Ηλεκτρονικής Μάθησης με στόχο τη συνεργασία, την επικοινωνία και τη διάδοση μιας ευρωπαϊκής Σχολικής Σύμπραξης Comenius. Η ανάπτυξη και υλοποίηση του προγράμματος εντάχθηκε στα πλαίσια του μαθήματος ΤΠΕ-Πληροφορική του ελληνικού και του ισπανικού Προγράμματος Σπουδών. Τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν ένα Σύστημα Διαχείρισης Μάθησης (LMS) και ένα wiki. Τα αποτελέσματα της έρευνας που ακολούθησε έδειξαν ότι το wiki προώθησε την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των μελών, την προβολή των εργασιών των μαθητών και των δραστηριοτήτων των εκπαιδευτικών. Επιπλέον, ενίσχυσε τη φυσική κινητικότητα και τη θετική επίδραση του Έργου Comenius για τους συμμετέχοντες, μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Λέξεις κλειδιά: wiki, ηλεκτρονική μάθηση, συμπράξεις Comenius

1. Εισαγωγή

Οι πολλαπλές υπηρεσίες του Ιστού δεύτερης γενιάς (Web 2.0), όπως blogs, wikis, e-portfolios, ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης, εργαλεία διαμοίρασης υλικού κ.λπ., χρησιμοποιούνται δυναμικά στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλάζοντας ριζικά το πλαίσιο συνεργασίας και μάθησης. Τα εργαλεία του Ιστού 2.0 ενσωματώνουν σημαντικά εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά, στο κέντρο των οποίων βρίσκεται η *δημιουργία* περιεχομένου από τους χρήστες, η *διαμοίραση* υλικού, η *επικοινωνία*, η *αλληλεπίδραση* και η *συνεργασία* μεταξύ των χρηστών (Jimoyiannis, 2010; Jimoyiannis & Angelaina, 2012). Οι δυνατότητες που παρέχουν μπορούν να οδηγήσουν σε άνοιγμα του σχολείου και σε διεύρυνση του εκπαιδευτικού χώρου, πέρα από τα στενά όρια της σχολικής τάξης (Τζιμογιάννης & Σιόρεντα, 2007).

Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται αυξημένο ενδιαφέρον για την υλοποίηση σχολικών συμπράξεων Comenius (2012), οι οποίες έχουν ως βασικό στόχο να βοηθήσουν τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν το εύρος της ευρωπαϊκής κουλτούρας, μέσα από τη συνεργασία σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Απώτερος στόχος είναι η βελτίωση διάφορων κοινωνικών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων χρήσης ξένων γλωσσών και ΤΠΕ. Παράλληλα, αποτελούν ιδανικό πλαίσιο για να

Α. Λαδιάς, Α. Μικρόπουλος, Χ. Παναγιωτακόπουλος, Φ. Παρασκευά, Π. Πιντέλας, Π. Πολίτης, Σ. Ρετάλης, Δ. Σάμψων, Ν. Φαχαντίδης, Α. Χαλκίδης (επιμ.), Πρακτικά Εργασιών 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς, 10-12 Μαΐου 2013

υλοποιηθούν σχέδια έρευνας και να εφαρμοστούν καινοτόμες παιδαγωγικές πρακτικές βασισμένες στις ΤΠΕ που εντάσσονται και ενισχύουν τα σύγχρονα Προγράμματα Σπουδών (Πρόγραμμα Σπουδών, 2011).

Η παρούσα εργασία αφορά στην παρουσίαση και αποτίμηση ενός προγράμματος Ηλεκτρονικής Μάθησης, το οποίο σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε με στόχο την υποστήριξη και διάδοση μιας Πολυμερούς Σχολικής Σύμπραξης Comenius μεταξύ τριών ευρωπαϊκών σχολείων-γυμνασίων (ελληνικό, ισπανικό, σουηδικό). Τα περιβάλλοντα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν ένα wiki που αναπτύχθηκε συνεργατικά από μαθητές και εκπαιδευτικούς και το Σύστημα Διαχείρισης Μάθησης Claroline, που χρησιμοποιεί το ελληνικό σχολείο για την υποστήριξη του μαθήματος ΤΠΕ-Πληροφορική.

Η δράση συνδέθηκε με το μάθημα ΤΠΕ-Πληροφορικής στο ελληνικό και στο ισπανικό σχολείο, όπου υπήρχαν κοινά στοιχεία στο πρόγραμμα σπουδών και δυνατότητες υλοποίησης κοινών μαθησιακών δραστηριοτήτων.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι α) το ηλεκτρονικό περιβάλλον του wiki διευκόλυνε σημαντικά την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων και συνέβαλε στη διάδοση του έργου των μαθητών, β) βελτιώθηκαν οι δεξιότητες των μαθητών και εκπαιδευτικών στη χρήση ΤΠΕ και ξένων γλωσσών, γ) ο συνδυασμός της φυσικής κινητικότητας με την εικονική κινητικότητα μαθητών και εκπαιδευτικών, μέσω εργαλείων του Ιστού, συνέβαλε στη διαπολιτισμική επαφή και ανταλλαγή ιδεών μεταξύ των συμμετεχόντων. Από την άλλη μεριά, τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι μαθητές εντοπίστηκαν στην περιορισμένη συνεργασία με τους μαθητές των άλλων σχολείων μέσα στο περιβάλλον του wiki και στην ανάγκη για εξοικείωση με νέες πρακτικές και στάσεις διαφορετικές από τις παραδοσιακές. Για τους εκπαιδευτικούς οι κυριότερες δυσκολίες αφορούν στην έλλειψη χρόνου, ευχέρειας χρήσης ξένων γλωσσών, εξοικείωσης με τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα αλλά και συμβατότητας ενός τέτοιου προγράμματος με το Πρόγραμμα Σπουδών.

2. Το Πλαίσιο σχεδιασμού του Προγράμματος

2.1. Οι Πολυμερείς Συμπράξεις Comenius

Στις Πολυμερείς Συμπράξεις Comenius (2012), τρία ή περισσότερα ευρωπαϊκά σχολεία, συνεργάζονται σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος με στόχο

- την αύξηση των κινητικοτήτων μεταξύ των ευρωπαίων μαθητών αλλά και των εκπαιδευτικών
- την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ ευρωπαϊκών σχολείων
- την εκμάθηση ξένων γλωσσών, την προώθηση καινοτομιών βασισμένων σε ΤΠΕ και τη βελτίωση των διδακτικών πρακτικών
- την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης στην επιμόρφωση των

εκπαιδευτικών

- τη βελτίωση των παιδαγωγικών προσεγγίσεων και της διαχείρισης των σχολικών μονάδων.

2.2. Τα σχολεία της σύμπραξης

Στη Σχολική Σύμπραξη που παρουσιάζεται στην εργασία αυτή συμμετείχαν τρία σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: το 3^ο Γυμνάσιο Ελευσίνας, το IESO de Génova από την Ισπανία και το Gökstenskolan της Torshälla από τη Σουηδία. Το πρόγραμμα ηλεκτρονικής μάθησης και η διάσταση της εικονικής κινητικότητας υλοποιήθηκε κατά την σχολική χρονιά 2011-2012 και συμμετείχαν μόνο το 3ο Γυμνάσιο Ελευσίνας και το IESO de Génova. Σε αυτό συνέβαλε α) η σύγκλιση στόχων των Προγραμμάτων Σπουδών Πληροφορικής στις δύο χώρες και β) η πρότερη συνεργασία των σχολείων αυτών μέσα από προηγούμενα προγράμματα etwinning που δημιούργησε θετικό κλίμα.

Στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα που χρησιμοποιήθηκαν- στο wiki και στο Σύστημα Διαχείρισης Μάθησης (LMS)- εγγράφηκαν συνολικά 15 εκπαιδευτικοί (5 ισπανοί και 10 έλληνες) και 59 μαθητές (34 ισπανοί και 25 έλληνες) που φοιτούσαν στην Γ' τάξη του 3^{ου} Γυμνασίου και στην 3^η και 4^η τάξη του IESO de Génova αντίστοιχα. Από το σύνολο των μελών, ενεργά μέλη σε αναρτήσεις, τροποποιήσεις και γενικότερα ενέργειες που αφορούσαν στο wiki ήταν 50 μαθητές (19 έλληνες και 31 ισπανοί) και 4 καθηγητές.

2.3. Ο σχεδιασμός του Προγράμματος

Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος των ΤΠΕ θεωρήθηκε αποφασιστικός για το σχεδιασμό της δράσης. Από τη μια μεριά τα εργαλεία των ΤΠΕ καλούνται να υποστηρίξουν την εργασία, τη συνεργασία και την κινητικότητα μαθητών και εκπαιδευτικών. Από την άλλη αποτελούν το μέσο διασύνδεσης της δράσης με το Πρόγραμμα Σπουδών και την εκπαιδευτική πρακτική στα σχολεία.

Η θεματολογία των εργασιών που εκπονήθηκαν από τους μαθητές περιελάμβανε τρεις ενότητες: α) Παρουσίαση του Σχολείου τους, β) Τρόποι ζωής-συνήθειες των νέων της χώρας τους και γ) Περιβάλλον-Πράσινη Πόλη. Τα προϊόντα εργασίας των μαθητών (π.χ. συνεργατικά κείμενα, φωτογραφίες, βίντεο, παρουσιάσεις, γραφήματα, ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια, κ.λπ.) ήταν ενταγμένα στις αντίστοιχες διδακτικές ενότητες του μαθήματος, ενώ μοιράστηκαν και αναρτήθηκαν στο wiki.

Το πρώτο τρίμηνο του διδακτικού έτους 2011-2012, η δράση αποτέλεσε υποχρεωτική εκπαιδευτική δραστηριότητα και υλοποιήθηκε στα πλαίσια του μαθήματος ΤΠΕ-Πληροφορική παράλληλα και στα δυο σχολεία. Περιελάμβανε την εξοικείωση με το περιβάλλον Wikispaces και την πλατφόρμα Claroline, τη δημιουργία και εμπλουτισμό των σελίδων wiki από τους μαθητές, πάντα από το χώρο του εργαστηρίου Πληροφορικής. Κατά τη δεύτερη φάση, από τον Ιανουάριο του 2012

έως το τέλος του διδακτικού έτους 2011-2012, το wiki λειτούργησε ανεξάρτητα από τις υποχρεώσεις του μαθήματος και στα δύο σχολεία.

2.4. Τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

Τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα που χρησιμοποιήθηκαν για την υποστήριξη του προγράμματος ήταν

- ένα Σύστημα Διαχείρισης Μάθησης Claroline, διαθέσιμο στο <http://lg.mysch.gr/claroline/claroline1105/>, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για ανάρτηση υποστηρικτικού υλικού σχετικού με τη χρήση του wiki και
- ένα wiki που αναπτύχθηκε συνεργατικά από μαθητές και εκπαιδευτικούς των συνεργαζόμενων σχολείων (διαθέσιμο στο <http://gevoraelefsina.wikispaces.com>)

Το wiki επιλέχθηκε καθώς αποτελεί ένα εύχρηστο διαδικτυακό εργαλείο που συνδυάζει τα χαρακτηριστικά δικτυακού τόπου και ενός εργαλείου δημιουργίας ιστοσελίδων (Roussinos & Jimoyiannis, 2011). Επιπλέον το wikispaces, ενσωματώνει εργαλείο συζήτησης (forum) και παρακολούθησης του ιστορικού ενεργειών, σε κάθε σελίδα wiki.

Οι βασικοί στόχοι της δράσης αυτής ήταν το wiki να χρησιμοποιηθεί ως

- μέσο επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης (σε μαθησιακό και πολιτισμικό επίπεδο) μεταξύ των συμμετεχόντων
- περιβάλλον παρουσίασης και δημοσίευσης των δημιουργιών των μαθητών
- εργαλείο ενίσχυσης των δεξιοτήτων στις ΤΠΕ και στις ξένες γλώσσες
- περιβάλλον εικονικής κινητικότητας και ενίσχυσης της στοχοθεσίας του έργου Comenius.

Οι μαθητές οργανώθηκαν σε μεικτές ομάδες από τα δύο σχολεία. Κάθε ομάδα διάλεξε μια θεματική ενότητα, για την οποία δημιούργησε στο wiki μια σελίδα για κάθε αντικείμενο-λήμμα, αναρτώντας τις εργασίες τους και ότι πληροφορίες το συνόδευαν. Ζητήθηκε από τους μαθητές να συνεργαστούν με όλα τα μέλη της ομάδας τους μέσω του εργαλείου *Συζήτηση*, που ενσωματώνεται σε κάθε σελίδα του wiki με στόχο να αναπτυχθούν οι γλωσσικές και κοινωνικές τους δεξιότητες. Δημιουργήθηκε ξεχωριστή σελίδα με *Οδηγίες* και σελίδα *Βοήθειας-Συχνών Ερωτήσεων* για την διαμεσολάβηση, υποστήριξη και καθοδήγησή τους.

3. Μεθοδολογία έρευνας

3.1. Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούσαν σε τρεις βασικούς άξονες: τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές και τις ΤΠΕ. Ειδικότερα μελετήθηκε:

- η επίδραση του προγράμματος στους μαθητές και σε ποιο βαθμό ανέπτυξαν δεξιότητες στις ΤΠΕ, κοινωνικές, δεξιότητες, δημιουργικότητα. Ποιες δυσκολίες αντιμετώπισαν
- σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευτικοί ανέπτυξαν δεξιότητες χρήσης νέων ηλεκτρονικών περιβαλλόντων και ποιες δυσκολίες αντιμετώπισαν
- η χρήση του wiki ως εργαλείου που ευνόησε ή όχι τη συνεργατικότητα και τη διάδοση του έργου Comenius.

3.2. Δείγμα και διαδικασία

Η λήξη της ακαδημαϊκής χρονιάς 2011-2012 οριοθέτησε και την λήξη της Σύμπραξης Comenius. Η έρευνα διεξήχθη τον Ιούνιο του 2012 και η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων. Στις συνεντεύξεις συμμετείχαν δέκα έλληνες μαθητές και εννέα εκπαιδευτικοί (πέντε έλληνες και τέσσερις ισπανοί). Οι συνεντεύξεις έγιναν πρόσωπο με πρόσωπο. Για τους ισπανούς εκπαιδευτικούς χρησιμοποιήθηκε τηλεδιάσκεψη.

4. Αποτελέσματα

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματά μας, σύμφωνα με στην ανάλυση των συνεντεύξεων και των log files του wiki αναφορικά με τις θεματικές των ερευνητικών ερωτημάτων: *μαθητές, εκπαιδευτικοί και περιβάλλοντα ηλεκτρονικής μάθησης*

4.1. Για τους μαθητές

Για τους μαθητές η εμπειρία της Σύμπραξης ενίσχυσε τις δεξιότητες τους κυρίως τις κοινωνικές. Η υλοποίηση της δράσης με τη χρήση ηλεκτρονικών περιβαλλόντων βελτίωσε τις δεξιότητες τους στις ΤΠΕ, τους έδωσε τη δυνατότητα να εξοικειωθούν με νέους τρόπους συνεργασίας και μάθησης, ενίσχυσε την εικονική κινητικότητα και τη συνοχή της σύμπραξης, λειτουργώντας συμπληρωματικά ως προς τη φυσική κινητικότητα. Ενδεικτικά είναι τα παρακάτω αποσπάσματα από τις συνεντεύξεις:

M1: «...Είχα περισσότερη αυτοπεποίθηση και μπορούσα να μιλήσω μπροστά σε ανθρώπους...»

M10: «...Το ότι επέκτεινα τους ορίζοντες μου και ότι πλέον είμαι έτοιμος να γνωρίσω καινούριο κόσμο, είμαι πιο ανοιχτός σαν άνθρωπος, είμαι, πιο κοινωνικός, ...»

Οι δυσκολίες ήταν περισσότερο γλωσσικές, συνεργασίας αλλά και έλλειψης κινήτρου όταν η συμμετοχή από το σχολείο του εξωτερικού ήταν μειωμένη. Ιδιαίτερα μειώθηκε το ενδιαφέρον για συμμετοχή, όταν η δράση αποδεσμεύτηκε από την έμμεση πίεση που ασκούσε η συσχέτισή της με το μάθημα ΤΠΕ-Πληροφορική.

M8: «...Η γλώσσα ήταν ένα πρόβλημα ...»

M3: «...Εμείς κάναμε ένα σημαντικό βήμα, αλλά οι ξένοι νομίζω δεν έκαναν κάτι και το παραμελήσαμε γιατί να εργάζεται μόνο ένας έλληνας με έναν έλληνα από το ίδιο σχολείο, σε ένα πρόγραμμα που είναι κοινό για 3 σχολεία είναι ανώφελο...»

M6: «...Οι άλλοι δεν πολύ ασχολήθηκαν. Δεν ξέρω τι μεσολάβησε. Αν ήταν υποχρεωτικό, θα είχαμε πιεστεί...»

4.2. Για τους εκπαιδευτικούς

Η πλειονότητα των εκπαιδευτικών ήταν θετικοί απέναντι στα Έργα Comenius και στον αντίκτυπο που έχουν στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους:

E8 «... Ήταν για μένα πολύ θετικό να γνωρίσω τη δουλειά των εκπαιδευτικών άλλων χωρών, ... που μου έδωσαν πολλές ιδέες. Επίσης, το γεγονός της διαθεματικής συνεργασίας με ενίσχυσαν προσωπικά όσο και επαγγελματικά...»

Κάποιοι ωφελήθηκαν από την προσέγγιση με τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα και σύγκριναν με την ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα:

E1: «...Λοιπόν, ήρθα σε επαφή με τα εκπαιδευτικά συστήματα δυο ευρωπαϊκών κρατών ... προσπάθησα να κάνω συγκρίσεις, με το δικό μας εκπαιδευτικό μας σύστημα...»

Για κάποιον άλλο εκπαιδευτικό είναι πολύ σημαντική η γενικότερη δυναμική που προσφέρει η Σύμπραξη:

E2 «...Δημιουργεί μια τάση που σε κινητοποιεί, σε εξωθεί στο να χρησιμοποιήσεις καινούρια πράγματα, να επικοινωνήσεις με νέους τρόπους και με τους μαθητές και με τους συναδέλφους ακόμα και στην υλοποίηση του προγράμματος σπουδών του σχολείου...»

Η επικοινωνία μέσω μιας ξένης γλώσσας και ο χρόνος που πρέπει να διαθέσουν αποτελούν για τους εκπαιδευτικούς τους κυριότερους ανασταλτικούς παράγοντες για την εμπλοκή τους σε μια Σύμπραξη Comenius:

E2: «... θα ήθελα να ξέρω πολύ περισσότερα, όμως πάντα δεν έχω τον χρόνο και τη διάθεση...

E1 «...Διότι για κάποιον που δεν ξέρει καλά αγγλικά, υπάρχει πρόβλημα, δεν μπορεί. Αυτό το πρόγραμμα βασίζεται στην επικοινωνία...».

Η υλοποίηση της Σύμπραξης με τη χρήση ΤΠΕ και η συμβατότητα με το Πρόγραμμα Σπουδών αποτελεί, για κάποιους από τους εκπαιδευτικούς, αδύναμό της σημείο:

E4: «... Έχουμε εμμονή να ολοκληρώσουμε την Ύλη των αναλυτικών και άλλου τύπου προγράμματα, όπως είναι το Έργο το θεωρούμε κάτι εξωτερικό και όχι κάτι που στην ουσία είναι μέρος επίσης του Αναλυτικού προγράμματος...»

4.3. Ο ρόλος του wiki

Η χρήση του wiki ταύτισε την υλοποίηση και την προβολή της Σύμπραξης Comenius με τις ΤΠΕ. Ενίσχυσε τις δεξιότητες των μαθητών και των εκπαιδευτικών σε αυτές, τους εξοικείωσε με νέα περιβάλλοντα που ευνοούν τη συνεργατική μάθηση.

E1 «...τόρα γνώρισα τα καινούρια εργαλεία, τα οποία δεν τα είχα χρησιμοποιήσει ποτέ...»

E4 «... το να είσαι σε επαφή με τις τεχνολογίες σε κάνει να βελτιώνεις τις δεξιότητες και τις ικανότητές σου»

Το wiki έκανε πιο άμεσα συγκρίσιμη την εργασία ανάμεσα στις ομάδες των μαθητών.

M2: «...Κάναμε μια πολύ καλή δουλειά, καλύτερη από τα άλλα σχολεία και είμαι πολύ περήφανος για τον εαυτό μου και για τους άλλους για αυτό που κάναμε....»

Η προβολή προς τα έξω της δουλειάς τους ήταν ένα από τα σημαντικά στοιχεία του

M2: «...Πιστεύω πως οι εργασίες μας, δεν πήγαιναν χαμένες και τις έβλεπαν τις σχολιάζαν μια πολύ καλή επικοινωνία...»

M7: «...Το wiki ήταν κάτι πάρα πολύ θετικό γιατί βάζαμε όλοι τις εμπειρίες μας...»

4.4. Οι δυσκολίες που καταγράφηκαν

Οι δυσκολίες εντοπίστηκαν από κάποιον εκπαιδευτικό στο γλωσσικό και επικοινωνιακό χάσμα.

E1: «...Δεν χρησιμοποιήθηκε κυρίως λόγω του προβλήματος της γλώσσας...»

E8: «...δεν νοιώθαμε έτοιμοι να το εντάξουμε στην τάξη ...στην περίπτωση των μαθητών έπρεπε να χρησιμοποιούν την αγγλική γλώσσα ... όταν εξοικειωθούν με την γλώσσα θα τους είναι πιο εύκολο να συμμετέχουν σε ένα wiki με συνεργάτες από το εξωτερικό....».

Οι μαθητές για πρώτη φορά έπρεπε να οργανώσουν και να συντονίσουν ένα κοινό χώρο, στον οποίο όλοι είχαν τα ίδια δικαιώματα συμμετοχής.

M3: «...Είχα κάποια προβλήματα στη διαχείρισή του, αν ανέβαζα κάτι που άλλος δεν ήθελε και ενώ ήταν δικός μου ο συντονισμός του wiki, έμπαιναν άλλοι το άλλαζαν και αυτό δεν ήταν παραγωγικό...»

Χρειάζεται χρόνος για την εξοικείωση με τα νέα περιβάλλοντα, με τον νέο τρόπο εργασίας και επικοινωνίας

M10: «...Εγώ πριν από αυτό δεν χρησιμοποιούσα κανένα on line εργαλείο ...»

4.5. Προτάσεις

Οι προτάσεις για βελτίωση της υλοποίησης μιας μελλοντικής ευρωπαϊκής Σύμπραξης μέσα από περιβάλλοντα ηλεκτρονικής μάθησης αφορούν κυρίως στην ανάγκη να αποτελέσουν πρακτικές ενσωματωμένες στο προγράμματα σπουδών και όχι εξωδιδασκτικές ενασχολήσεις, αλλά και στην απόκτηση σχετικών γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων σχετικά με τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα μάθησης:

E4: «...Το να κάνουμε συμβατό το Έργο με το συνηθισμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα...»

5. Συμπεράσματα

Α. Λαδιάς, Α. Μικρόπουλος, Χ. Παναγιωτακόπουλος, Φ. Παρασκευά, Π. Πιντέλας, Π. Πολίτης, Σ. Ρετάλης, Δ. Σάμψων, Ν. Φαχαντίδης, Α. Χαλκίδης (επιμ.), Πρακτικά Εργασιών 3ου Πανελλήνιου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΠΠΕ), Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς, 10-12 Μαΐου 2013

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η υλοποίηση της συγκεκριμένης Σύμπραξης με τη χρήση ηλεκτρονικών περιβαλλόντων μάθησης, όπως το wiki προέβαλε καλύτερα τις εργασίες των μαθητών, ενεργοποίησε τη συνεργασία μεταξύ τους και βελτίωσε τις δεξιότητες χρήσης ξένης γλώσσας και ΤΠΕ.

Για τους εκπαιδευτικούς αντίστοιχα υπήρξε βελτίωση στις δεξιότητες τους στις ΤΠΕ, τονώθηκε η αυτοπεποίθησή τους και ήρθαν σε επαφή με νέες ιδέες και πρακτικές. Μείζονος σημασίας θεωρείται από την πλειονότητα των εκπαιδευτικών η ανάγκη να ενσωματώνονται παρόμοιες δράσεις στο επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα.

Το wiki αναδείχτηκε σε περιβάλλον που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από εκπαιδευτικούς και σχολεία που έχουν αναλάβει συμπράξεις Comenius, ώστε να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν τα έργα τους, προωθώντας με έναν βέλτιστο τρόπο τις παιδαγωγικές χρήσεις των ΤΠΕ (Kurki & Pirhonen, 2004).

Η ένταξη της Σύμπραξης στα πλαίσια του μαθήματος ΤΠΕ-Πληροφορική στα δύο ευρωπαϊκά σχολεία, με τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα μάθησης να δίνουν τη δυνατότητα για εικονική κινητικότητα μαθητών και εκπαιδευτικών, μπορεί να αξιοποιηθεί και να διερευνηθεί στην διεθνοποίηση των προγραμμάτων σπουδών και στο Γυμνάσιο (Bessenyei, 2007).

Αναφορές

- Bessenyei I. (2007). Learning and Teaching in the Information Society. eLearning 2.0 and Connectivism. Στο http://www.itk.hu/netis/doc/ISCB_eng/12_Bessenyei_final.pdf (09/01/2013)
- Comenius (2012). Comenius Programme. http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/comenius_en.htm.
- Jimoyiannis, A. (2010). Integrating Web 2.0 in education: Towards a framework for Pedagogy 2.0. In R. Hackney & C. Evans (eds.). *Web 2.0 Conference Abstracts* (p.5), 8-9 April 2010, Brunel University, London.
- Jimoyiannis, A., & Angelaina, S. (2012). Towards an analysis framework for investigating students' engagement and learning in educational blogs. *Journal of Computer Assisted Learning*, 28, 222-2324.
- Kurki, S., & Pirhonen, P. (2004). Comp@ct – Connecting Comenius Schools. Στο http://kti.jyu.fi/arkisto/verkkojulkaisu/TP_22.pdf (19-01-2013)
- Roussinos, D., & Jimoyiannis, A. (2011). Blended collaborative learning through a wiki-based project: A case study on students' perceptions. *International Journal of Digital Literacy and Digital Competence*, 2(3), 15-30.
- Πρόγραμμα Σπουδών (2011). Στο <http://digitalschool.minedu.gov.gr>
- Τζιμογιάννης, Α., & Σιόρεντα, Α. (2007). Το Διαδίκτυο ως εργαλείο ανάπτυξης της κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Στο Β. Κουλαϊδής (Επιμ.), *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη κριτικής-δημιουργικής σκέψης* (σ. 355-374), Αθήνα: ΟΕΠΕΚ.